

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R. P. Honorati Fabri, Societatis Jesu Theologi,
Apologeticus Doctrinæ Moralis Eiusdem Societatis**

Fabri, Honoré

Coloniæ Agrippinæ, MDCLXXII

In Epist. undecimam.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-94565](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-94565)

Positivæ: die fodes, extrâ prædictos casus quando-
pam præceptum illud positivum obliget: sed dic ali-
quid certi: nam amentes sibi somnia fingunt. Taces:
Vin', pro te respondeam: quid tibi velis, satis iomnis,
Jam Tui toties responderunt, hominem in omnibus
actionibus suis teneri, actum Charitatis elicere; sic
enim locum Pauli perpetuam interpretantur. Itane
verò: huc spectas, mi homo: Vis ab homine peccari
in omni actione, quæ ab actuali Dei amore profecta
non sit. Igitur Fides informis peccatum est, Spes item,
& sanctus Timor, item attritio, & oratio peccatoris:
immo cum actus divinæ Charitatis eodem instanti
Charitatem habitualement vel supponat, vel inducat,
omnis peccatoris actio peccatum est. Hinc si orat
peccator, peccat: si rei factæ interest, peccat: si men-
dico elemosynam erogat, peccat: si Dei timore con-
cutitur, peccat. Hinc ais, fieri non posse, ut qui non
amat Deum, scilicet actum, aliquid non amet plusquam
Deum. Sed vide, amabò, quid dicas. Nam amare ali-
quid plusquam Deum, est peccatum mortale: igitur
omnis actus, qui amorem Dei non continet, est pec-
catum mortale. Nec errorem excusat id, quod dicitur,
amorem *mansurum* in creatura, quo quis in ea desig-
natur, esse peccatum veniale, nisi actus aliquo speciali
præcepto prohibeatur. Nam desigi in creatura, est
in ea ponere finem ultimum: & hæc est peccati mor-
talis nota. Nec demum est, quod dicas, à te non in-
telligi illum Charitatis gradum, qui sine Sacramento
iustificat: quia gradus ille speciem non mutat, & per
te Charitas nascens, proficiens, & perfecta, sunt ejus-
dem generis: Charitas autem Theologica, etiam in
gradu remisso iustificat, aut certe cum gratia iustifi-
cante conjuncta est. Hæc & alia multa absurda, im-
pia, blasphemata, hæretica ex illo vestro principio re-
cta consequentia deducuntur: neque fateri erubesci-
tis. Et hæc ad longam illam dissertationem, in qua
millies eadem repetis, ac perpetuo nugaris.

Sed dato, ut dixi, & non concessio, te aliquid confe-
cisse, nihil aliud obtinueris, quam ut præceptum positi-
vum divini amoris, non quidem semper, sed aliquando
obliget, idque certò, in casibus scilicet expositis, aliisque
similibus: ac proinde doctrina illa ad eisdem pertineat.
Quòd aliàs sit obligatio, scilicet pro alio casu de-
terminato, nunquam probasti: dicam amplius, nun-
quam probabis. Sed, ut dixi, tam multa ad pompam &
speciem concessisti, ut aliquid apud indoctos auræ cap-
tares; ut Theologum ageres, vel potius Theologas-
trum: ut vel hunc facum erroribus vestris circa divi-
num amorem obducentes; denique ut sub amoris divini
specie, simplicioribus imponeres, eosque in fraudem
erroremque induceres. Fraudem detexi, errorem o-
stendi; ceterum ad Apologiam te remitto, qui egre-
giè, brevius licet, calumniam vestram diluit, & totam
rem istam egregiè discussit.

In Epistolam undecimam,

NOTA PRIMA.

De locis Montaltii.

DE hoc argumento præclare scripserunt Apo-
logistæ: idque variis locis, sed præsertim in
1. responsione ad Litteras Montaltii genera-
tim, tum in responsione ad Epistolam undecimam,
& in responsione ad objectionem 54: neque hic tam
infirmi ac jejuni fuere, ut scribis. Montaltius nuga-

tur, mentitur, calumniatur, fallit & fallitur: quon-
iam elegans, inquis, quam urbanus, quam teris & inap-
posuit! Uterque Apologista calumnias diluit clari-
tate, Janenistarum fraudes detegit aperte, doctrinam
Catholicam defendit solidè: quam jejunos, inquis,
quam infirmos, quam misellos & languidos, inquis,
ponitione ad undecimam Epistolam nihil est, quod
rideas, (a) nisi misellum Montaltium, imposturæ
licet, calumnie, blasphemie, impietatis, erroris &
impudentiæ convictum, nisi forte miserum humani
sortem lugere malis. Concedit quidem Apologista
impia hæreticorum dogmata à SS. Patribus nonnulla
quam irrita fuisse: neque hoc improbat, sed hæreticorum
& scurriles hæreticorum contra Catholicos satyras
id est, Janenistarum contra Jesuitas. Quis enim
get hos esse Catholicos; illos hæreticos, à tribus Pro-
fiscibus damnatos, cum scilicet doctrinam damna-
tam obstinatè defendant: Vis, Jesuitarum impia dog-
mata, & Janenistarum doctrinam Catholicam ele-
primum, ut nugaris, probavit Montaltius suis liti-
ris: alterum Deus suis miraculis. Sed Epistola Mon-
taltii damnata fuerunt: igitur nihil probant: accedat
quòd egregiè refutata sunt; & luculenter ostendunt
eas erroribus, calumniis, imposturis, mendaciis, con-
vitiis, fraudibus & dolis, nec non ineptis & mis-
talibus scaturire. Quid, amabò, lucis à tenebris, veri-
tatis à mendacio, sinceritatis à dolo, justitiæ à im-
postura sperandum: Quod attinet ad miracula, vo-
stra fide, quæ dubia est, stare non possunt: nec tibi,
qui adstruis miracula, fidem habeo; quia fidem tuam
prodidisti. Vis tibi credamus, qui Deo ejusque Vicario
non credis: sed de his infra.

Sed, inquis, Jesuitas in turpissimis & quavis dignis
objurgatione, doctrinæ flagitiis, Montaltius depre-
hendit. Error doctrinæ flagitium est? errores habetis,
quos scilicet Ecclesia damnavit, igitur flagitia in
la vestra sunt, non Jesuitarum. Non desunt autem pe-
ter errores, flagitia, quorum Montaltius reus est, im-
pote qui tot calumnias affinxit, tot probra fecit, tot
fraudes texuit, tot aculeis punxit. Sed quænam sunt
horrendæ illæ calumnie, quarum rabida convitia,
quibus Jesuitæ vos confixerunt? hæreticos forte vo-
carunt? non est calumnia: cum Ecclesia errorum illorum
damnavit, quos per incredibilem contumaciam de-
fenditis. Quod deinde fraudes vestras detegit, calum-
nias diluit, malas artes patefecit, ut fuit
dumtaxat, Veritatis, Religionis & Ecclesie defen-
sionem; idè sanè dici nequeunt convitiatores. Tum
rides querelas furiosas, ut vocare soles. (b) Apologista,
cujus textum tua versione in multis adulterat v. g.
dum calumniam in urbanitatem vertisti. Sed hæc & longè
majora fidei Janeniana facile condonantur. Ridet
hujus pueruli lachrymas, & ex Parochorum lætitia
longam laciniam huc traducis: haud ab re quidem
uteris jure tuo; amicorum omnia communia. Quod
quod ex eadem officina hæc omnia prodierunt? Et
tuas satyras blandum & facetum scribendi genus vo-
cas? Deus melibet ab iis blanditiis. At, si hæc
autoces & acerbae sunt, quid ab ira & furore cepi-
tandum? crede mihi, non pueriliter, ut ais, Apo-
logista de his conquestus est, sed graviter, ut non
Christiano more. Res sanè miserranda fuit & commi-
seratione digna; per aliquot menses Jesuitæ calum-
niis, imposturis, convitiis, satyris opprimi à rebolu-
ne sycophanta, puro puro hæretico; in manifestum
dedecus justitiæ, Religionis, Ecclesie, Veritatis; non
sine piorum scandalo, impiorum ritu, & plausu hæ-
reticorum: idque impunè, nulla auctoritate publica

(a) Pag. 300. (b) Pag. 301.

fertur, fit unus equus. Sic ex persona Verbi & humanitate fit unus Christus; & licet claudicat comparatio, hoc tamen non facit, ut damnanda sit: ut enim fit unum totum, in ratione plantæ, extrunco & surculo, qui à trunco sustentatur; & unum totum, in ratione equitis, ex homine & equo, qui hominem sustentat, ita ex Verbi persona & humanitate à Verbo sustentat, fit unum totum hypostaticum, id est, in ratione personæ. Quod Verbum comparatur equo, mirum vobis accidit. Sed comparatur Leoni, Galinæ, Agno, Aquilæ, Pelicani, immò & Vermis; & ex Pauli loco, caro Christi Verbo unita, id est, ipse Christus, jumentum dicitur. Nec est, quod dicas, humanitatem, non Verbum, jumento comparari: erras mi homo, erras, humanitas Verbo unita, Christus ipse, qui Deus est, jumento comparatur, cum sit agnus Dei, qui tollit peccata mundi, & jumentum, quod hominem sanctum & semimortuum curandum ad stabulum, & curatum in cælum tulit. Sed quero te, Willelme, ostende parumper Nestorii hæresim in hac Garassii sententia, cum impio joco, manifestè, quamquam per imprudentiam, ut inquis, fuisse conjunctam. Nestorius duas personas in Christo agnovit: Garassius eodem, quem oppugnas, loco, disertis verbis, non nisi unam admittit. An ex fureculo, & trunco, cui est insitus, duæ arbores fiunt? an ex homine, & equo cui infidet, duo equites evadunt? De hæresi malè, judicas. Rectè de eâ censere, hæretici profectò non est; ut potè, qui aliorum Catholica dogmata pro heterodoxis, & sua heterodoxa pro Catholicis habeat. Quid mirum? cum factus sit sicur equus & mulus, quibus non est intellectus. Et ut ab equis ad asinos, ad vos scilicet revertar, quis nescit vos esse reos, damnatos, & Vaticano fulmine tactos; doctrinam vestram hæreticam, impiam, blasphemam à supremo & legitimo iudice declaratam; libros vestros multiplici Decreto confixos, & nigrore nota fœdatos? Quis igitur ferat, insolentiam illam proterviam, qua vobis impudè potestatem arrogatis, iudicandi doctrinam morum & fidei, damnamque auctores Catholicos, qui vestros errores, pro eo, quod sunt erga optimam Parentem Ecclesiam zelo refutantur? quis unquam tam immanem arrogantiam, tam horrendam superbiam ferat?

In duodecimā Epistolam.

NOTA I.

Ignoti Scriptoris Epistola.

Hanc latinè reddidisti, inquis, notarum loco. (a) Scriptorem ignotum dicis, quasi alter ignotus etiam non sit. Montaltii nomen scenicum est: scena haud dubiè histrionem docet. Quamobrem porrò Montaltium nomen suum tacuisse dicis? nonnè quia sibi à Jesuitarum gladiis & sclopis timebat? O timidum animal, qui te mortaliu libilis exponis! stylum Jesuitarum timuit, non gladium; aut certè gladium timuit & laqueum Carnificis: multi enim extremo supplicio, juxta legum Decreta, plectuntur, longè Montaltio innocentiores. Tum Montaltii potentiam & vim exaggeras, qui, si voluisset, inquis, ut te, Deus bone poterat calcare! affusà scilicet calidà: Viden? ut totam Societatem agat, & verfer? hætenus tamen immoram. Quid si in te

unum vertisset impetum? lepidè prorsus & thrausicè. Doles præterea, quod Jesuitæ Janfenistas vestros tanquam hæreticos infectentur. Dolere potius debueras, quod Janfenistæ sint hæretici, & damnati erroribus oblinati ad hærent.

His præmissis, ad quæstionem accedis. (b) Montaltius Vasquius doctrinam de eleemosyna ita exposuerat, quasi divites laicos omnino liberaret a faciendâ eleemosyna, etiam de superfluo. Hanc imposturam egregiè diluerat uterque Apologista; primus quidem impostur. 1. & in respons. ad duodecimam Epistolam; alter verò in respons. ad objectionem 12. & ab his clarissimè ostenditur, ex more Vasquius, divites teneri, dare eleemosynam, non tantum de superfluo, extra casum extremae necessitatis, sed etiam de necessario, idque sub pena peccati mortalis cap. 7. Opusculi d. 111. n. 29. & 18. 19. Sed doctrinam hujus Doctoris non intelligitis, nec capit variâs distinctiones, quibus appositè omni explicat, quid sit superfluum, quid necessarium. Nempe aliquid est necessarium vel ad vitam, vel propriam, tum familiæ; vel ad statum jam acquisitum, vel ad illum, qui legitime probabiliter promittitur, & sic dicam, prudenter, haud temerè argui potest; vel ad famam, &c. Deinde alia est ordinata pauperis necessitas, alia extrema; alia non emenda quidem, sed gravis & urgens: præterea aliud est, civitem adstringere sub pena peccati mortalis, ad faciendam eleemosynam; aliud, hortari, impellere, invitare. Cuncta hæc ita confunditis, ut unum id aliud non distinguatis; cum tamen manifestum sit, doctrinam Vasquius longe strictiorem esse, doctrinam Gabriëlis, Majoris, & Gerfonis; qui docent, divites teneri tantum in extrema pauperum necessitate; immò & Cajetani, qui docet, divites non teneri ad extremam necessitatem, nisi de superfluo. Quod tuas cavillationes reponam, nihil oportum oboccurrit, quam si tibi auctor sim, ut legas dubium illud 3. Vasquius; & si forte non intelligis, ut magistrum dehabeas, quo reverè factis indiges, cum tantam ignorantiam præ te feras. Vellem etiam accerseres meum magistrum, qui tuam illam feritatem, & effrenem licentiam coerceret. Immò si me audis, totum illud opusculum diligenter volves, cum in eegenerere, nihil melius, firmitus, & solidius inveniri possit.

Ne tamen mihi vitio vertas, quod errores tuos dissimulem, aliquot adnoto. (c) Maximum crimen à Vasque & Apologista, Cajetano affictum esse dicis: quamobrem verò? quia eum docere asserunt, in Tract. de Indulg. extra extremam necessitatem, de superfluo præceptum, peccati venialis modum non excedere. Accipe verba Cajetani tom. 1. Opusculi. quæst. tract. de indulgent. quæst. 3. num. 40. Licet, inquit, necessitas non extrema non obliget ad peccatum mortale omittentem eleemosynam, magna tamen necessitas à potenti sine suo incommodo subvenire, (de superfluo scilicet, alioquin incommodo esset) rationabiliter obligatur, ut obliget etiam ad peccatum, quamvis non mortale. Illud autem, seclusa superfluitate bonorum, ad remota facit: vult enim Cajetanus, locum illum Joannis 1. cap. 3. Si quis viderit fratrem suum necesse habere, & dixerit viscera sua ab eo, quomodo charitas Dei maneat in eo, præcendendo à superfluo, de extrema necessitate intelligendum esse, si assertivus sit. Licet autem Cajetanus contrarium videatur dicere tom. 2. tract. 5. hunc tamen scripsit anno 1496, illum verò de indulgentiis 1518.

(a) Pag. 320.

(b) Pag. 321 ad 325. (c) Pag. 325.